A Východiska predikce

*Predikce byla zpracována na základě údajů, které byly známy k **28. 3. 2011**. Politická rozhodnutí, nově publikované statistiky ani vývoj na světových finančních či komoditních trzích po tomto datu už nemohly být brány v úvahu.*

Údaje z předchozí predikce z ledna 2011 jsou vyznačeny kurzívou. Údaje vztahující se k rokům 2013 a 2014 jsou extrapolačním scénářem, který naznačuje směr možného vývoje a není v dalším textu komentován.

Prameny tabulek a grafů: ČSÚ, ČNB, MF ČR, Eurostat, MMF, OECD, ECB, The Economist, vlastní výpočty.

A.1 Vnější prostředí

Ekonomický výkon

Oživení ve světové ekonomice pokračuje, jeho tempo je však značně nerovnoměrné. Ve velkých rozvíjejících se ekonomikách včetně Číny a Indie dochází k mírnému zpomalení, růst však zůstává vysoký. Růst ve vyspělých ekonomikách je mnohem slabší, ale proti dřívějšku roste optimismus v americké a německé ekonomice. Ceny komodit se dále výrazně zvýšily, a to ve všech hlavních skupinách. Během prvního čtvrtletí došlo k řadě událostí (neklid na Středním východě, živelní pohroma v Japonsku), které mohou ovlivnit světový ekonomický cyklus.

Ekonomika USA vzrostla v roce 2010 o 2,9 %, mezičtvrtletní růst v posledním čtvrtletí 2010 byl 0,7 % (*proti 0,5 %*). Růstu napomáhají spotřebitelské výdaje, růstový „mix“ je považován za zdravý (silná spotřeba a nepříliš vysoké zásoby). Na akciových trzích trvá růst, DJIA se drží nad 12 tisíci body. Mezi vládou a opozicí bylo dosaženo dohody o prodloužení daňových úlev i na rok 2011, což nadále poskytuje podporu ekonomice. Deficit BÚ, který byl koncem roku 2009 pod 3 %, se již opět zvětšuje a odhad pro rok 2011 činí cca 3,5 % HDP.

Hlavním zdrojem obav zůstává vysoká nezaměstnanost, která sice klesla z 9,8 % v listopadu na 8,9 % v únoru, ale přírůstek nových pracovních míst je dosud slabý. Pokračuje bolestivý proces oddlužování domácností. Důležitý index nákupu nových nemovitostí stále stagnuje, což svědčí o tom, že tento proces není dokončen. Státní dluh dosáhl hranice 100 % HDP, na pokraji bankrotu je několik států Unie a řada municipalit.

Stimulaci poskytuje hospodářství centrální banka, která nadále udržuje pásmo pro hlavní refinanční sazbu na 0–0,25 % a pokračuje v kvantitativním uvolňování.

HDP v eurozóně rostl v roce 2010 o 1,7 %, mezičtvrtletně za 4. čtvrtletí 2010 o 0,3 % (*proti 0,4 %*). Největší podíl na tom má silný růst německé ekonomiky. Pro vývoj v eurozóně je charakteristická značná nerovnoměrnost, v roce 2010 poklesl HDP Řecka, Irska a Španělska a tyto země budou patrně i letos blízko nulového růstu nebo v poklesu. Naproti tomu německá ekonomika rostla o 3,6 %.

Nerovnoměrně se také vyvíjí inflace, ale celkově vzrůstá a rozdíly mezi zeměmi se zmenšují. V únoru se zrychlila především vlivem růstu cen energií na 2,4 %.

Nerovnoměrnost vykazuje i míra nezaměstnanosti, která se udržuje na vysoké úrovni. V lednu v eurozóně dosáhla 9,9 %, přičemž v SRN klesla na 6,5 %. Naproti tomu ve Španělsku stagnuje na 20,4 %, na Slovensku na 14,5 % a v Irsku činí 13,5 %.

Po jarních turbulencích na finančních trzích je programem většiny zemí eurozóny fiskální restrikce a konsolidace. Přebytkový rozpočet nemá v EA12 žádná země. Deficit EA se odhaduje na 4,5 % HDP v roce 2011. SRN se chystá začít s agresivnější konsolidací, když loni měla deficit 3,3 %.

ECB nadále udržuje hlavní refinanční sazbu na 1,00 % a pomáhala některým ekonomikám nákupem státních dluhopisů. Je však citlivá na rostoucí inflaci a signalizovala brzké zvýšení sazby. Měnová politika ECB musí řešit problém, jakou společnou úrokovou sazbu stanovit pro výkonnou německou ekonomiku na jedné straně a např. stagnující velkou španělskou ekonomiku na straně druhé.

Stupeň vynucené výdajové restrikce je dalším problémem. V Irsku tvrdá restrikce vedla k ekonomickému poklesu, v zemi po mnoha letech při vysoké nezaměstnanosti začala růst emigrace a vzniklá politická nestabilita vedla k pádu vlády.

Polská a slovenská ekonomika těží z toho, že nedošlo k problémům v bankovním sektoru.

Polská ekonomika v roce 2010 dynamicky vzrostla o 3,8 %, ve 4. čtvrtletí o 0,8 % mezičtvrtletně (*proti 0,4 %*). Míra nezaměstnanosti v lednu stagnovala na 9,7 %. Ekonomiku by v roce 2011 měly podpořit infrastrukturní investice před evropským fotbalovým mistrovstvím. Deficit veřejných financí za rok 2010 se přiblížil k 8 % HDP, což vedlo k zahájení úsporných opatření a zvýšení DPH. Vláda také připravila program prodeje státních podniků.

Slovensko po recesi znovu vykazuje dynamický růst HDP, který je, stejně jako v předchozím období, tažen hlavně exportem. Ve 4. čtvrtletí růst dosáhl 0,9 % mezičtvrtletně (*proti 0,7 %*), za celý rok 2010 ekonomika vzrostla o 4,0 %. Průmyslová výroba v lednu 2011 vzrostla meziročně o 17,1 %. Silná závislost na výrobě aut a do nich dovážených komponentách by mohla, v důsledku výpadků výroby v Japonsku, vést k omezení produkce. Míra nezaměstnanosti činila v lednu 14,5 %, což je druhá nejvyšší hodnota v eurozóně. Deficit veřejných financí se v roce 2010 oproti očekávání zhoršil na 8 % HDP. Vláda proto připravila konsolidační opatření, která ho v roce 2011 mají snížit o cca 2,5 p.b., a také chystá řadu privatizací, mj. v energetice.

Naše predikce opět vychází z předpokladu, že nedojde k dalším výrazným otřesům na finančních trzích či ke krizím platební schopnosti zemí eurozóny. Pro rok 2011 očekáváme oživení s výraznými rozdíly mezi jednotlivými regiony světa. Zatímco růst vyspělých ekonomik bude přes určité zlepšení stále poměrně slabý, růst rozvíjejících se trhů bude nadále dynamický.

U ekonomiky USA zvyšujeme odhad růstu na 3,0 % (*2,9 %*). Pro 2012 ponecháváme odhad na 3,1%.

Graf A.1.1: **Růst HDP v EA12**
mezičtvrtletní růst v % (po očistění o vlivy sezón a pracovních dnů)

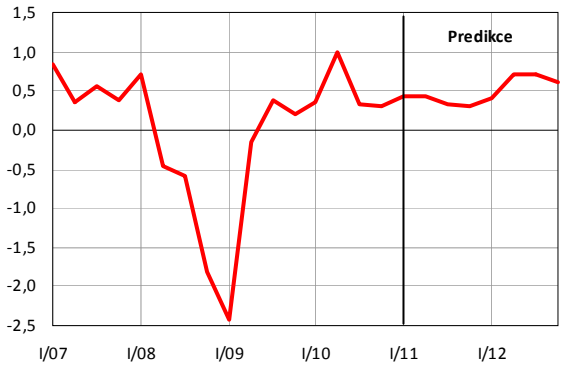

V ekonomice EA12 ponecháváme předpoklad růstu HDP pro rok 2011 na 1,7 % a pro rok 2012 na 2,0 %. Rizika budou představovat především problémy ve finančním sektoru mnoha zemí, vysoké zadlužení veřejných rozpočtů a také nerovnoměrnost vývoje v zemích eurozóny.

Ceny komodit

Obnovený tlak na ceny komodit od druhého pololetí 2010 je příznakem růstových očekávání. V tomto období dosahují maxim ceny komodit ve všech hlavních segmentech trhu.

Za hlavní příčinu lze považovat především důsledky globalizace. Industrializace někdejšího rozvojového světa a vznik početné střední třídy v těchto zemích s mnohem vyššími standardy spotřeby vytváří zřejmě dlouhodobý tlak na omezené zdroje. Dalším faktorem jsou investice do komoditních derivátů, které v posledních letech zaznamenaly ohromný rozmach. Od konce ledna navíc světový trh zasahují šoky související s geopolitickými výkyvy (neklid v mnoha zemích produkujících ropu) či živelními pohromami (Japonsko). Předpokládáme však, že dopady těchto šoků budou pouze krátkodobé povahy.

Průměrná cena ropy Brent za rok 2010 dosáhla 79,7 USD za barel, za 1. čtvrtletí 2011 však zřejmě přesáhne hranici 103 USD za barel *(proti 90 USD)*.

Pro rok 2011 jsme upravili odhad ceny ropy vzhůru na 95 USD/barel (*proti 88 USD*), rizika predikce jsou však výrazně vychýlena směrem vzhůru. Již nyní přitom lze předvídat důsledky nukleárních komplikací v Japonsku na dlouhodobější růst cen energií.

Graf A.1.2: **Cena ropy Brent**
v USD za barel

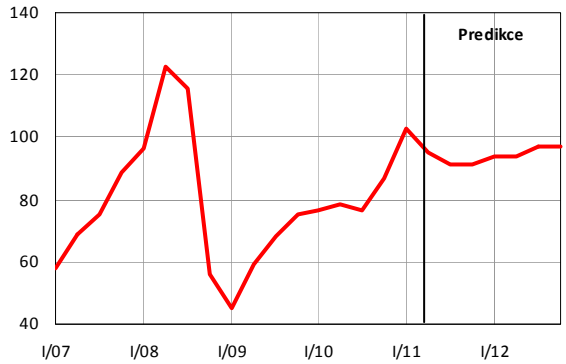

Delší dobu také významně rostou ceny komodit v dalších hlavních segmentech trhu (kovy, potraviny, i tzv. *agricultural raw materials* – zejména bavlna, kaučuk). Index FAO cen potravinářských komodit stále dosahuje nových rekordů. Ačkoliv v případě cen obilovin jsou v pozadí především anomálie ve vývoji počasí v roce 2010, platí i ostatní příčiny, uvedené výše.

Globální finanční trhy

Dluhová krize na periferii eurozóny pokračuje s neutuchající intenzitou i v letošním roce. Objevují se sice náznaky vytvářející prostor k mírnému optimismu (určitá diferenciace finančních trhů mezi Portugalskem a Španělskem, viz níže), na druhou stranu však významně vstupují do hry politické faktory (např. pád vlády v Portugalsku), které mohou budoucí vývoj výrazně ovlivnit negativním směrem. Napětí na

světových finančních trzích dále umocňují nepokoje v arabském světě a situace v Japonsku.

Výnosy 10R státních dluhopisů a CDS spreadů Řecka, Irska a Portugalska se nadále pohybují na rekordně vysokých úrovních, bez zjevné tendence k poklesu. Mírně optimisticky lze hodnotit vývoj těchto ukazatelů v případě Španělska. Výnosy 10R státních dluhopisů totiž od konce loňského roku stagnují nad 5 % a CDS spready (5R státních dluhopisů) za tuto dobu klesly o více než 100 b.b. Finanční trhy, zdá se, více rozlišují mezi Portugalskem a Španělskem, tedy zeměmi, které jsou často zmiňovány v souvislosti s možným využitím finanční pomoci ze záchranného mechanismu EA/MMF.

Graf A.1.3: **Spready vůči německým dluhopisům**
Rozdíl výnosů 10R státních dluhopisů dané země vůči 10R státním dluhopisům Německa, v p.b., průměr měsíce

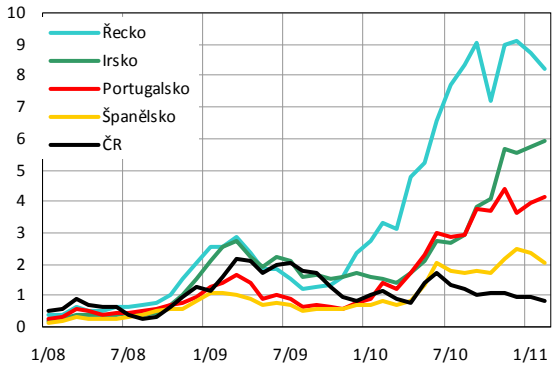

Důvodem pro tuto diferenciaci může být jednak odlišný vývoj veřejných rozpočtů v loňském roce ve vztahu k cílům, které si španělská a portugalská vláda pro toto období vytyčily, a dále pak přístup španělských orgánů k řešení problémů bankovního sektoru. Ve Španělsku byly zpřísněny kapitálové požadavky a zaveden rámec upravující proces doplnění kapitálu na nové regulatorní minimum. Prvotní odhady španělské centrální banky počítaly s tím, že pro dorovnání kapitálu budou bankovní instituce potřebovat cca 15 mld. eur. Odhady jiných institucí jsou sice vyšší, i přesto však finanční trhy tyto kroky hodnotí veskrze pozitivně.

Navyšovat kapitál budou muset také některé irské banky. Podle výsledků zátěžových testů, které koncem března zveřejnila irská centrální banka, budou muset čtyři testované banky v horizontu let 2011–2013 navýšit Tier 1 kapitál o 24 mld. eur. V reakci na tato čísla (zátěžové testy se konaly v rámci čerpání finanční pomoci od EA/MMF) ECB oznámila, že bude irské státní dluhopisy přijímat jako kolaterál bez ohledu na jejich rating.

Chystají se také nové zátěžové testy evropských bank. Výsledky by sice měly být zveřejněny až v červnu, nicméně Evropský orgán pro bankovnictví (European Banking Authority, EBA), který celý proces testování koordinuje, představil již v polovině března detaily makroekonomického scénáře zátěžových testů. Stejně jako u minulých zátěžových testů se objevují názory, že nebudou dostatečně „zátěžové“ a v uspokojivé míře tak neprověří odolnost evropských bank vůči nepříznivým šokům. Pozitivně je však třeba hodnotit, že by ještě před zveřejněním výsledků testů měly členské státy vypracovat strategii restrukturalizace zranitelných institucí.

Pokročila též jednání o trvalém záchranném mechanismu (tzv. Evropský mechanismus stability, ESM), který by od poloviny roku 2013 měl nahradit mechanismus stávající (ten byl od počátku koncipován jako dočasný). Evropská rada se koncem března mj. dohodla na způsobu, jakým bude navýšena úvěrová kapacita ESM na skutečných, nikoli jen „papírových“, 500 mld. eur. Bohužel nebylo dosaženo dohody v otázce, jak docílit téhož posílení úvěrové kapacity stávajícího záchranného mechanismu.

Březen rovněž přinesl sérii změn hodnocení úvěrových závazků některých zemí PIIGS. Agentura Moody's snížila rating Řecka o 3 stupně (z Ba1 na B1, výhled negativní) a Španělska o 1 stupeň (z Aa1 na Aa2, výhled negativní, důvodem pro snížení hodnocení byly náklady spojené s restrukturalizací bank a rozpočtové deficity autonomních regionů). Standard & Poor's srazila rating Řecka o dva stupně (z BB+ na BB–, výhled negativní), hodnocení úvěrových závazků Portugalska pak upravila dokonce dvakrát během necelého týdne (celkem o tři stupně, z A– na BBB–, rating Portugalska se tedy nachází jen jeden stupeň nad neinvestičním pásmem). Úpravy ratingů pokračovaly i na začátku dubna, kdy agentura Standard & Poor's snížila rating Irska o jeden stupeň (z A− na BBB+, výhled stabilní). Agentura Fitch pak srazila rating Portugalska o tři stupně (z A− na BBB−, výhled negativní).

Obzvláště pikantní jsou však důvody, které agentura Standard & Poor's uvedla pro změnu hodnocení závazků Řecka. Ze závěrů Evropské rady z 24. a 25. března totiž jasně vyplývá, že poskytnutí finanční pomoci z mechanismu ESM státu, který se stane nesolventním, bude podmíněno restrukturalizací dluhu. Navíc bude ESM mít status přednostního věřitele. Podle agentury S & P tak dohoda o ESM posouvá Řecko blíže „defaultu“.

Vzhledem ke značné složitosti vzájemných vazeb mezi finančním sektorem, vládou a ostatními sektory reálné ekonomiky, a také s přihlédnutím k frekvenci, v jaké se v současnosti objevují nové informace, je téměř nemožné určit zda, kdy a s jakou intenzitou dopadne vývoj v zahraničí na českou ekonomiku. Nadále však platí, že vnější prostředí představuje pro tuzemskou ekonomiku významný zdroj rizik, která je potřeba pozorně monitorovat.

Tabulka A.1.1: **Hrubý domácí produkt** – roční
růst ve stálých cenách v %, sezónně neočištěná data

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
								Předb.	*Predikce*	*Predikce*
EU27	1,3	2,5	2,0	3,2	3,0	0,5	-4,2	1,7	1,8	2,1
EA12	0,8	2,1	1,7	3,0	2,8	0,4	-4,1	1,7	1,7	2,0
Německo	-0,2	1,2	0,8	3,4	2,7	1,0	-4,7	3,6	2,4	2,0
Francie	1,1	2,5	1,9	2,2	2,4	0,2	-2,6	1,6	1,7	2,0
Spojené království	2,8	3,0	2,2	2,8	2,7	-0,1	-4,9	1,3	1,5	2,0
Rakousko	0,8	2,5	2,5	3,6	3,7	2,2	-3,9	1,8	1,8	2,0
USA	2,5	3,6	3,1	2,7	1,9	0,0	-2,6	2,8	3,0	3,1
Maďarsko	4,0	4,5	3,2	3,6	0,8	0,8	-6,7	1,1	2,2	3,1
Polsko	3,9	5,3	3,6	6,2	6,8	5,1	1,7	3,8	4,1	4,3
Slovensko	4,8	5,1	6,7	8,5	10,5	5,8	-4,8	4,0	3,3	4,1
Česká republika	3,6	4,5	6,3	6,8	6,1	2,5	-4,1	2,3	1,9	2,3

Graf A.1.4: **Hrubý domácí produkt**
růst proti předchozímu roku v %, sezónně neočištěná data

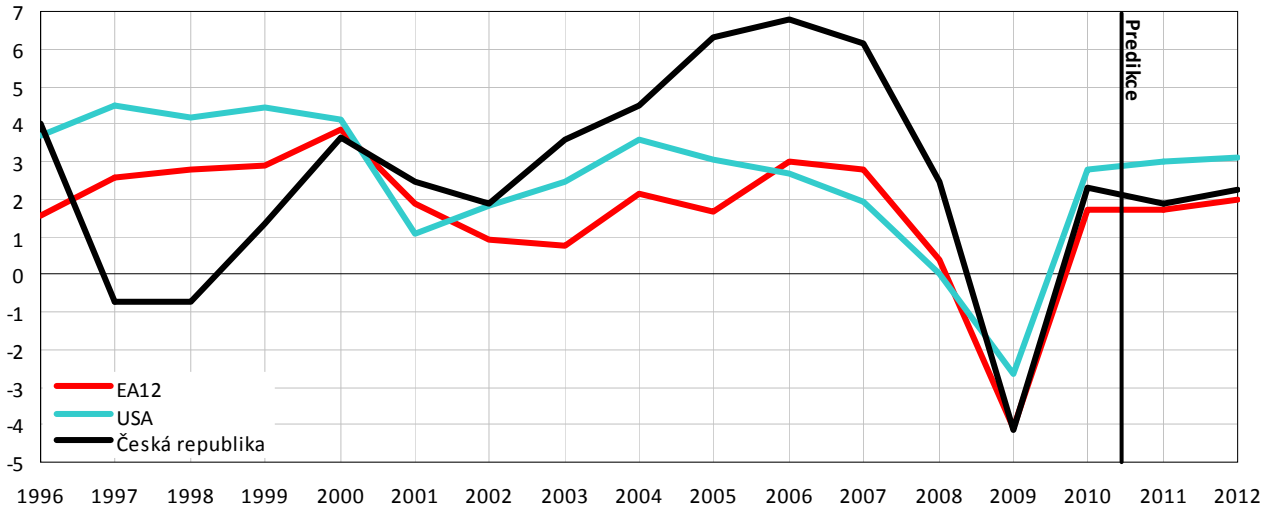

Tabulka A.1.2: **Hrubý domácí produkt** – čtvrtletní
růst ve stálých cenách v %, sezónně očištěná data

		2010				2011			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
						Odhad	*Predikce*	*Predikce*	*Predikce*
EU27	*mezičtvrtletní*	**0,4**	**1,0**	**0,5**	**0,2**	**0,4**	**0,5**	**0,4**	**0,3**
	meziroční	0,6	2,0	2,2	2,1	2,1	1,6	1,5	1,6
EA12	*mezičtvrtletní*	**0,4**	**1,0**	**0,3**	**0,3**	**0,4**	**0,4**	**0,3**	**0,3**
	meziroční	0,8	2,0	1,9	2,0	2,1	1,5	1,5	1,5
Německo	*mezičtvrtletní*	**0,6**	**2,2**	**0,7**	**0,4**	**0,5**	**0,4**	**0,4**	**0,3**
	meziroční	2,1	3,9	3,9	4,0	3,8	2,0	1,7	1,6
Francie	*mezičtvrtletní*	**0,3**	**0,6**	**0,3**	**0,3**	**0,4**	**0,5**	**0,5**	**0,4**
	meziroční	1,2	1,6	1,7	1,5	1,6	1,5	1,7	1,8
Spojené království	*mezičtvrtletní*	**0,3**	**1,0**	**0,7**	**-0,6**	**0,4**	**0,5**	**0,5**	**0,6**
	meziroční	-0,3	1,5	2,5	1,5	1,5	1,0	0,8	2,0
Rakousko	*mezičtvrtletní*	**0,0**	**1,2**	**0,9**	**0,6**	**0,4**	**0,2**	**0,2**	**0,3**
	meziroční	0,1	2,1	2,5	2,7	3,1	2,1	1,4	1,1
USA	*mezičtvrtletní*	**0,9**	**0,4**	**0,6**	**0,8**	**0,8**	**0,8**	**0,8**	**0,9**
	meziroční	2,4	3,0	3,2	2,7	2,7	3,1	3,2	3,3
Maďarsko	*mezičtvrtletní*	**1,4**	**0,2**	**0,6**	**0,2**	**0,6**	**0,6**	**0,7**	**0,7**
	meziroční	-0,6	0,8	2,2	2,4	1,6	2,0	2,1	2,6
Polsko	*mezičtvrtletní*	**0,6**	**1,1**	**1,2**	**0,8**	**1,0**	**1,0**	**1,2**	**1,0**
	meziroční	3,1	3,7	4,6	3,9	4,2	4,1	4,1	4,3
Slovensko	*mezičtvrtletní*	**0,7**	**0,9**	**0,9**	**0,9**	**0,6**	**0,8**	**0,9**	**0,9**
	meziroční	4,5	4,2	4,0	3,4	3,3	3,2	3,2	3,2
Česká republika	*mezičtvrtletní*	**0,7**	**0,7**	**0,9**	**0,3**	**0,3**	**0,6**	**0,5**	**0,6**
	meziroční	1,1	2,3	2,7	2,6	2,2	2,1	1,6	1,9

Graf A.1.5: **Hrubý domácí produkt** – vybrané tranzitivní země
růst proti předchozímu roku v %, sezónně neočištěná data

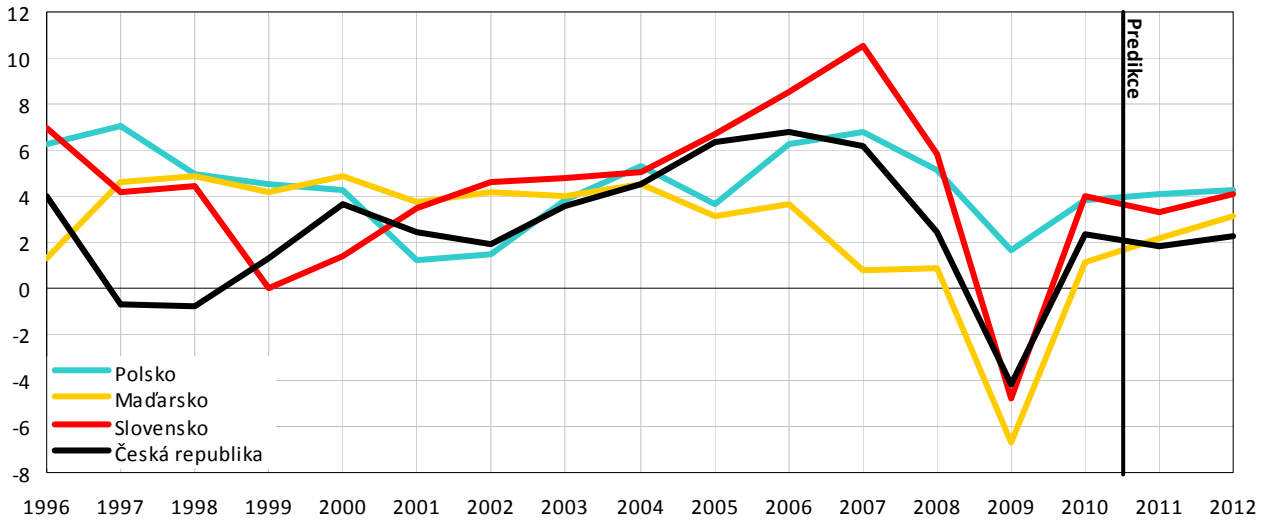

Tabulka A.1.3: **Světové ceny komodit** – roční
ceny okamžitého dodání

		2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
										Predikce	*Predikce*
Ropa Brent	*USD/barel*	**28,8**	**38,3**	**54,4**	**65,4**	**72,7**	**97,7**	**61,9**	**79,7**	**95**	**96**
	růst v %	14,0	33,0	42,0	20,1	11,2	34,4	-36,7	28,7	19,3	0,5
Index v CZK	*2005=100*	**62,4**	**75,6**	**100,0**	**113,4**	**113,3**	**127,7**	**90,5**	**116,8**	**134**	**132**
	růst v %	-1,7	21,1	32,3	13,4	-0,1	12,7	-29,1	29,1	14,5	-1,0
Pšenice	*USD/t*	**146,1**	**156,9**	**152,4**	**191,7**	**255,2**	**326,0**	**223,6**	**223,7**	.	.
	růst v %	-1,6	7,3	-2,8	25,8	33,1	27,7	-31,4	0,1	.	.
Index v CZK	*2005=100*	**113,0**	**110,5**	**100,0**	**118,7**	**142,0**	**152,1**	**116,7**	**117,1**	.	.
	růst v %	-15,2	-2,3	-9,5	18,7	19,6	7,1	-23,3	0,3	.	.

Tabulka A.1.4: **Světové ceny komodit** – čtvrtletní
ceny okamžitého dodání

		2010				2011			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
						Odhad	*Predikce*	*Predikce*	*Predikce*
Ropa Brent	*USD/barel*	**76,7**	**78,7**	**76,4**	**86,8**	**103**	**95**	**91**	**91**
	růst v %	70,4	33,2	11,7	15,7	34,3	20,7	19,1	4,8
Index v CZK	*2005=100*	**109,9**	**121,4**	**112,9**	**121,3**	**141**	**135**	**129**	**128**
	růst v %	50,4	37,0	20,4	**20,5**	28,5	11,4	14,0	5,4
Pšenice	*USD/t*	**195,7**	**177,5**	**237,9**	**283,6**	.	.	.	.
	růst v %	-15,6	-28,4	13,9	38,1	.	.	.	.
Index v CZK	*2005=100*	**100,2**	**97,9**	**125,7**	**141,7**	.	.	.	.
	růst v %	-25,6	-26,4	22,9	43,8	.	.	.	.

Graf A.1.6: **Dolarová cena ropy**
USD/barel

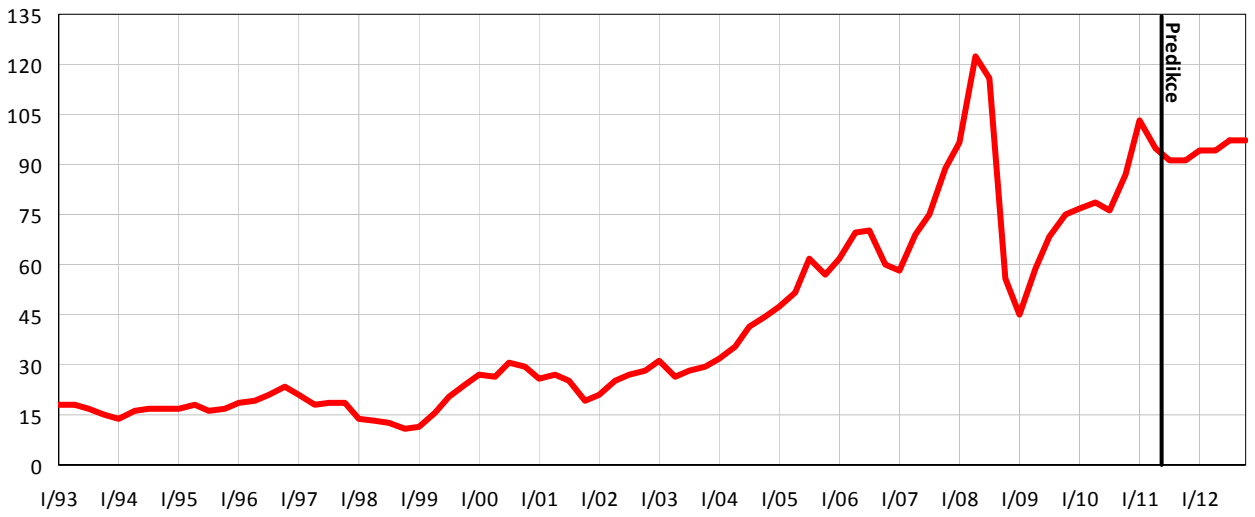

Graf A.1.7: **Korunové indexy světových cen komodit**
index 2005=100

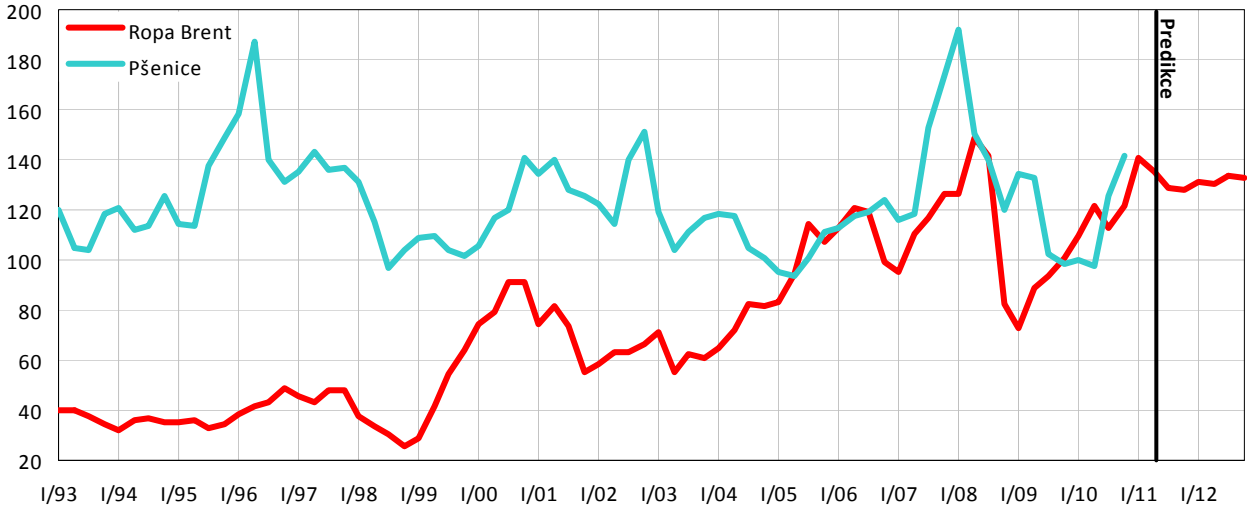

A.2 Fiskální politika

Hospodaření sektoru vládních institucí bylo v minulých letech pozitivně ovlivněno především vrcholící fází ekonomického cyklu. Proběhnuvší recese však od roku 2008 přinášela zhoršené výsledky, a odhalila tak strukturální problémy v hospodaření vládního sektoru.

Graf A.2.1: **Saldo vládního sektoru**
v % HDP

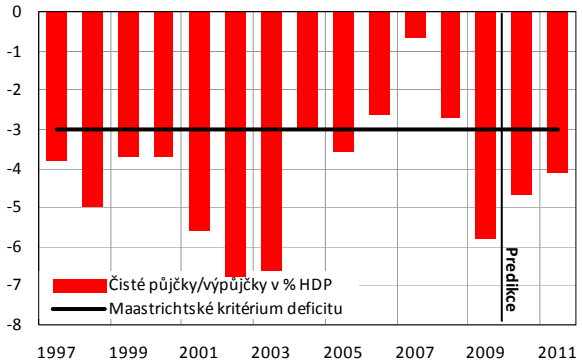

Podle předběžných odhadů ČSÚ dosáhl **deficit sektoru vlády** za rok 2010 hodnoty 172,8 mld. Kč, což představuje 4,7 % HDP. Ve srovnání s lednovým odhadem MF ČR se jedná pouze o minimální změnu, původní předpoklady MF ČR tak zůstaly ve velké míře naplněny.

V hospodaření vládního sektoru došlo oproti roku 2009 k oživení příjmů, které po období stagnace a propadu v letech 2008 a 2009 začaly opět růst. Na výdajové straně naopak došlo k celé řadě opatření, která vyústila v pokles výdajů vládního sektoru. Jednalo se jak o úspory týkající se provozu státní správy (stagnace objemu mezd a platů a pokles mezispotřeby), tak o pokles investičních výdajů a dotací subjektům mimo vládní sektor.

Velmi pozitivní vývoj byl patrný u úrokových nákladů, které i přes relativně vysokou dluhovou dynamiku vzrostly pouze mírně. Lze to přičíst především poklesu úrokových sazeb ve všech emitovaných splatnostech výnosové křivky státních dluhopisů, která tak odráží pozitivní hodnocení implementace konsolidační strategie.

Výsledek uplynulého roku se sice jeví jako poměrně optimistický, je ovšem třeba zdůraznit některé skutečnosti. Daňové příjmy byly výraznou měrou ovlivněny legislativními opatřeními (např. zvýšení DPH či sazeb některých spotřebních daní). Údaje o výši deficitu vládního sektoru za rok 2010 jsou navíc stále zatíženy nejistotou ohledně odhadu akruálních daňových příjmů u korporátní daně. Spolehlivější údaje vycházející z daňových přiznání budou k dispozici až v říjnové notifikaci.

V roce 2011 očekává MF ČR snížení deficitu na 154 mld. Kč, což představuje 4,2 % HDP. Jedná se tak o fiskální konsolidaci v řádu 0,5 p.b., po očištění o cyklické jevy a jednorázové faktory činí fiskální úsilí dokonce 0,9 p.b. Příjmová strana bude pravděpodobně posílena rychlejším růstem některých daňových příjmů jako je DPH a daň z příjmů právnických osob. V případě DPH jde o efekt zvýšení sazeb z roku 2010, který se do značné míry projeví zřejmě až letos. U daně z příjmů právnických osob se jedná zejména o vliv zrychlených odpisů. Navíc je nutné brát u této daně v úvahu i fakt, že na rok 2011 nedošlo ke snížení sazby jako v předešlých letech. Skokový nárůst zaznamenají majetkové daně, primárně zavedením darovací daně na emisní povolenky, které jsou poskytovány vládním sektorem soukromému sektoru zdarma.

Podobně jako v minulých letech se i v současnosti očekává výrazný příliv peněz z evropských fondů, který by mohl dosáhnout historicky rekordních hodnot. Tyto zdroje ovlivňují saldo pouze ve výši národního spolufinancování, jinak mají svůj odraz i na výdajové straně, a to hlavně v podobě vládních investic.

Na výdajové straně nejspíše dojde oproti minulému roku opět k mírnému růstu díky výraznějšímu zvýšení investičních transferů mimo sektor. V tomto případě je předpokládán masivnější příliv evropských prostředků i mimo vládní sektor, kde mohou veřejné rozpočty částečně přispívat na spolufinancování.

Dalším markantním faktorem je riziko akcelerace úrokových nákladů ze státního dluhu, kde by mohlo nastat zhoršení loňských podmínek. Vzhledem k volatilitě finančních trhů tato položka představuje značné budoucí riziko pro státní rozpočet. Mírný nárůst se dále očekává i u sociálních transferů. Oproti tomu nejvýraznější pokles na výdajové straně se očekává u výdajů na zaměstnance ve veřejné správě.

Rizika prezentované predikce deficitu sektoru vlády na rok 2011 pramení v prvé řadě z odhadu tvorby hrubého fixního kapitálu, kdy ani data za rok 2010 nejsou ještě v současné chvíli plně spolehlivá a jsou do značné míry postavená na odhadech. To samozřejmě ztěžuje i následný odhad do roku 2011.

Dluh vládního sektoru na konci roku 2011 odhadujeme na 41,4 % HDP a zůstává tak i nadále pod hodnotou maastrichtského konvergenčního kritéria.

Graf A.2.2: **Dluh vládního sektoru**
v % HDP

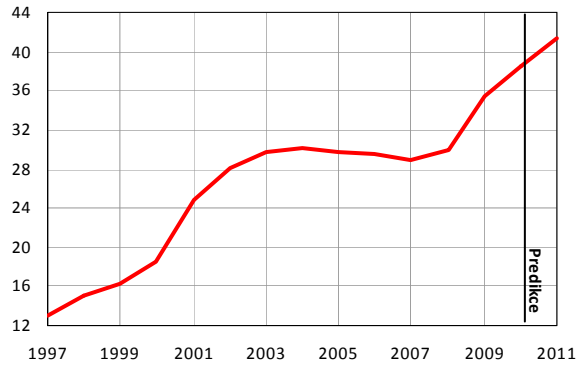

Střednědobý výhled rozpočtu pro roky 2012–2013 předpokládá další postupné zlepšování salda vládního sektoru až na 2,9 % HDP v roce 2013, přičemž cílená deficitní trajektorie sleduje vyrovnanou bilanci sektoru vládních institucí v roce 2016. Současné nastavení fiskální politiky je dáno vládou schválenými výdajovými rámci, nicméně pro roky 2012 a 2013 jsou plánovány významné koncepční strukturální reformy, jež jsou momentálně diskutovány a které by měly být schváleny v tomto či příštím roce.

Detailnější pohled na budoucí hospodaření vládního sektoru bude uveden začátkem května v Konvergenčním programu ČR a koncem května ve Fiskálním výhledu ČR.

Tabulka A.2.1: **Saldo a dluh**

		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010 Předb.	2011 Predikce
Saldo vládního sektoru [1]	*mld. Kč*	-167	-171	-83	-107	-85	-24	-100	-213	-173	-154
	% HDP	-6,8	-6,6	-3,0	-3,6	-2,6	-0,7	-2,7	-5,9	-4,7	-4,2
Cyklická složka salda	*% HDP*	-0,5	-0,5	-0,5	-0,2	0,4	1,1	0,8	-0,9	-0,7	-0,8
Cyklicky očištěné saldo	*% HDP*	-6,3	-6,1	-2,4	-3,4	-3,0	-1,8	-3,6	-4,9	-4,0	-3,4
Jednorázové operace	*% HDP*	-0,1	-0,3	-0,7	-1,3	-0,2	-0,3	-0,1	0,3	0,0	-0,3
Strukturální saldo	*% HDP*	-6,2	-5,9	-1,7	-2,1	-2,8	-1,5	-3,5	-5,3	-4,0	-3,1
Fiskální úsilí [2]	*proc. body*	0,6	-0,3	-4,1	0,4	0,7	-1,3	2,0	1,8	-1,3	-0,9
Úroky	*% HDP*	1,2	1,1	1,2	1,2	1,1	1,1	1,1	1,3	1,4	1,7
Primární saldo	*% HDP*	-5,4	-5,2	-1,1	-1,2	-1,3	0,7	-1,6	-4,9	-3,3	-2,1
Primární cyklicky očištěné saldo	*% HDP*	-4,9	-4,7	-0,6	-1,0	-1,7	-0,4	-2,4	-4,0	-2,6	-1,4
Dluh vládního sektoru	*mld. Kč*	695	768	848	885	948	1 024	1 105	1 282	1 414	1 538
	% HDP	28,2	29,8	30,1	29,7	29,4	29,0	30,0	35,4	38,5	41,4
Změna dluhové kvóty	*proc. body*	3,3	1,6	0,3	-0,4	-0,2	-0,5	1,0	5,4	3,2	2,8

Pozn.: Vládní dluh je definován následujícími finančními instrumenty: oběživo a depozita, emitované cenné papíry jiné než účasti s vyloučením finančních derivátů a úvěry (půjčky). Vládní dluh je vyjádřen v nominální hodnotě, která je považována za ekvivalent jmenovité hodnoty (face value). Vládní dluh je konsolidován, tzn. závazky odpovídající finančním aktivům jiných subjektů v subsektoru, resp. sektoru vládních institucí jsou vyloučeny.
[1] Saldo v metodice EDP, tj. čisté půjčky (+)/výpůjčky (-) sektoru všeobecné vlády včetně úrokových derivátů.
[2] Meziroční změna strukturálního salda.

A.3 Měnová politika a úrokové sazby

Měnová politika

Hlavním cílem ČNB je péče o cenovou stabilitu. K tomu využívá centrální banka režim **cílování inflace**. ČNB působí prostřednictvím měnových nástrojů na celkovou inflaci a usiluje o to, aby se meziroční přírůstek CPI neodchýlil od střednědobého inflačního cíle ve výši 2 % o více než ±1 p.b. Primárním nástrojem měnové politiky je limitní úroková sazba pro **2T repo operace**, která v 1. čtvrtletí roku 2011 činila 0,75 %, což je z dlouhodobého pohledu velmi nízká hodnota.

V souvislosti s cenovou hladinou sleduje ČNB mimo jiné i vývoj **úrokových diferenciálů** vůči jiným ekonomikám (státy EU, USA). Výše úrokových diferenciálů může podstatně ovlivnit pohyby mezinárodních kapitálových toků a působit prostřednictvím směnného kurzu na úroveň cenových hladin jednotlivých zemí. V současné době z tohoto hlediska neexistují žádné významnější tlaky, a to zejména vlivem nízkých úrovní úrokových spreadů, které mezi ČR a EMU v prvním čtvrtletí roku 2011 setrvaly na –0,25 p.b. a vůči USA na 0,50 až 0,75 p.b.

Úrokové sazby

Průměrná hodnota **3M (tříměsíční)** sazby **PRIBOR** se v 1. čtvrtletí 2011 držela na úrovni 1,2 % (*ve shodě s predikcí*). Pro rok 2011 je predikována na 1,3 % (*beze změny*). Mírné zvyšování sazby PRIBOR očekáváme od 2. pololetí 2011, nemělo by však být příliš výrazné a nemělo by tak tlumit nepříliš vysoký ekonomický růst, oslabený restriktivními vládními opatřeními. Pro rok 2012 odhadujeme v souvislosti s očekávaným zvýšením repo sazby průměrný 3M PRIBOR na 2,0 % (*proti 1,9 %*).

Graf A.3.1: **PRIBOR 3M**

v %

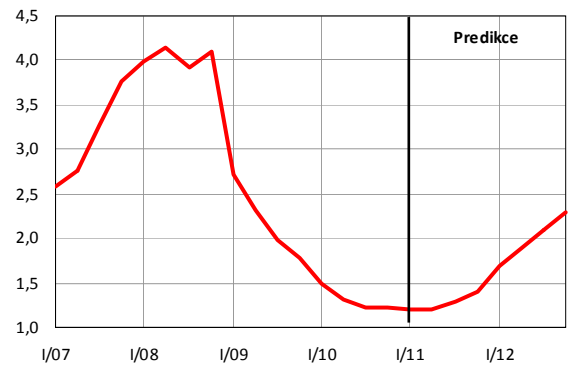

Dlouhodobé úrokové sazby by měly v nadcházejících letech zvolna růst a reflektovat tak pokračující hospodářské oživení v ekonomice. Při současném relativně dobrém ratingu ČR (Moody's: A1, Standard & Poor's: A, Fitch Ratings: A1, k 28 3. 2011) je možné očekávat další úspěšné emise vládních dluhopisů. Důvěryhodnost české fiskální politiky se odráží v negativním spreadu vůči průměrným dlouhodobým sazbám v eurozóně (viz Graf A.3.7).

Vzhledem k nepříliš stabilní situaci v některých státech EMU (např. aktuální problémy Portugalska) není vyloučeno, že by se na státních dluhopisech mohla zvýšit riziková přirážka, což by vedlo k prodražení financování státního dluhu. Za předpokladu, že nedojde k výraznému zhoršení vnějších podmínek, odhadujeme výši průměrných **výnosů do splatnosti 10R státních dluhopisů** v roce 2011 na 4,1 % (*proti 3,8 %*), v roce 2012 na 4,3 %. (*proti 4,0 %*). Spread mezi českými a německými dluhopisy by se měl mírně snižovat.

Úrokové **sazby z vkladů a úvěrů** reagují na vývoj mezibankovních sazeb s několikaměsíčním zpožděním. Ve 4. čtvrtletí 2010 proto v souvislosti se stagnací repo sazby setrvaly na 4,1 % u úvěrů nefinančním podnikům a na 1,2 % u vkladů domácností. Průměrné sazby z úvěrů nefinančním podnikům očekáváme v roce 2011 ve výši zhruba 4,1 % (*beze změny*), pro rok 2012 počítáme v souvislosti se zmíněným zvýšením mezibankovních sazeb s růstem na 4,5 % (*proti 4,4 %).* Průměrné sazby z vkladů domácností by měly v roce 2011 dosáhnout 1,3 % (*proti 1,2 %*) a v roce 2012 se dále zvýšit na 1,5 % (*proti 1,3 %*).

V kontextu reálné ekonomiky je podstatný vývoj reálných úrokových sazeb. Vývoj nominálních úrokových sazeb, CPI a deflátoru domácího konečného užití implikuje v roce 2011 snížení reálných úrokových sazeb z úvěrů na 2,2 % (*proti 2,0 %*), v roce 2012 na 1,9 % (*proti 2,3 %*). Nižší hodnota oproti minulé prognóze je dána zejména administrativními vlivy (zvýšení DPH).

Vážené úrokové sazby z nových úvěrů domácnostem vzrostly ve 4. čtvrtletí 2010 proti předchozímu čtvrtletí o 0,6 p.b. na 14,9 %. Úrokové sazby z nových úvěrů nefinančním podnikům setrvaly na 4,1 %.

Graf A.3.2: **Průměrné reálné sazby z úvěrů**
Sazby z úvěrů přepočteny růstem deflátoru domácího užití v průběhu roku, % p.a.

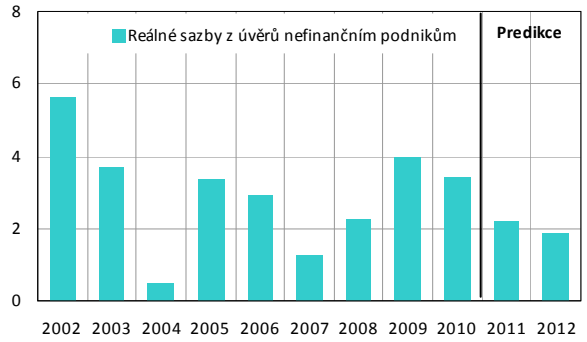

Graf A.3.3: **Úrokové sazby z nových úvěrů nefinančním podnikům a domácnostem**
% p.a.

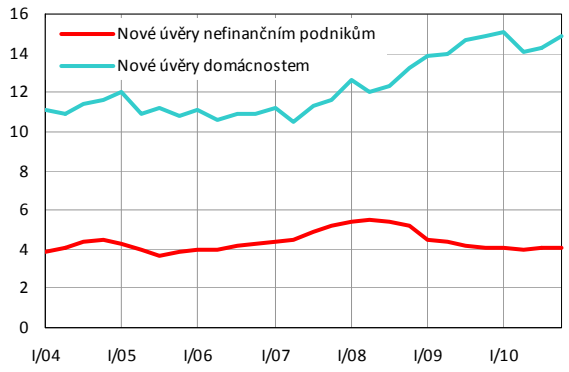

Tabulka A.3.1: **Úrokové sazby** – roční
průměrné sazby – v % p.a.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011 *Predikce*	2012 *Predikce*
Repo 2T ČNB *(konec roku)*	2,00	2,50	2,00	2,50	3,50	2,25	1,00	0,75		
Hlavní refinanční sazba ECB *(konec roku)*	2,00	2,00	2,25	3,50	4,00	2,50	1,00	1,00		
Hlavní refinanční sazba Fed *(konec roku)*	1,00	2,25	4,25	5,25	4,25	0,25	0,25	0,25		
PRIBOR 3M [1]	2,28	2,36	2,01	2,30	3,09	4,04	2,19	1,31	1,3	2,0
Dlouhodobé úrokové sazby[2]	4,12	4,75	3,51	3,78	4,28	4,55	4,67	3,71	4,1	4,3
Úrokové sazby z úvěrů nefinančním podnikům	4,57	4,51	4,27	4,29	4,85	5,59	4,58	4,1	4,1	4,5
Úrokové sazby z vkladů domácností	1,40	1,33	1,24	1,22	1,29	1,54	1,37	1,25	1,3	1,5
Reálné sazby z úvěrů nefinančním podnikům[3]	3,72	0,47	3,38	2,95	1,24	2,27	3,97	3,41	2,2	1,9
Čisté reálné sazby z vkladů domácností s dohodnutou splatností [4]	0,18	-1,64	-1,13	-0,63	-4,11	-2,26	0,17	-1,22	-1,4	-1,6

[1] *Tříměsíční sazba PRIBOR na mezibankovním trhu.*
[2] *Výnos 10letých státních dluhopisů pro konvergenční účely podle statistiky ČNB. Slouží k posouzení výše dlouhodobých úrokových sazeb podle Maastrichtských kritérií.*
[3] *Deflováno meziročním růstem deflátoru domácí poptávky ve 4. čtvrtletí.*
[4] *Deflováno růstem spotřebitelských cen v průběhu roku, uvažována jednotná 15% daň z kapitálových výnosů.*

Tabulka A.3.2: **Úrokové sazby** – čtvrtletní
průměrné sazby – v % p.a.

	2010				2011			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1 *Odhad*	Q2 *Predikce*	Q3 *Predikce*	Q4 *Predikce*
Repo 2T ČNB *(konec období)*	1,00	0,75	0,75	0,75	.	.	.	.
Hlavní refinanční sazba ECB *(konec období)*	1,00	1,00	1,00	1,00	.	.	.	.
Hlavní refinanční sazba Fed *(konec období)*	0,25	0,25	0,25	0,25	.	.	.	.
PRIBOR 3M	1,50	1,30	1,23	1,21	1,2	1,2	1,3	1,4
Dlouhodobé úrokové sazby	3,94	3,90	3,48	3,51	4,0	4,0	4,1	4,1
Úrokové sazby z úvěrů nefinančním podnikům	4,19	4,11	4,05	4,06	4,1	4,1	4,2	4,2
Úrokové sazby z vkladů domácností	1,30	1,27	1,22	1,22	1,2	1,2	1,3	1,3

Graf A.3.4: **Úrokové sazby**
v % p.a.

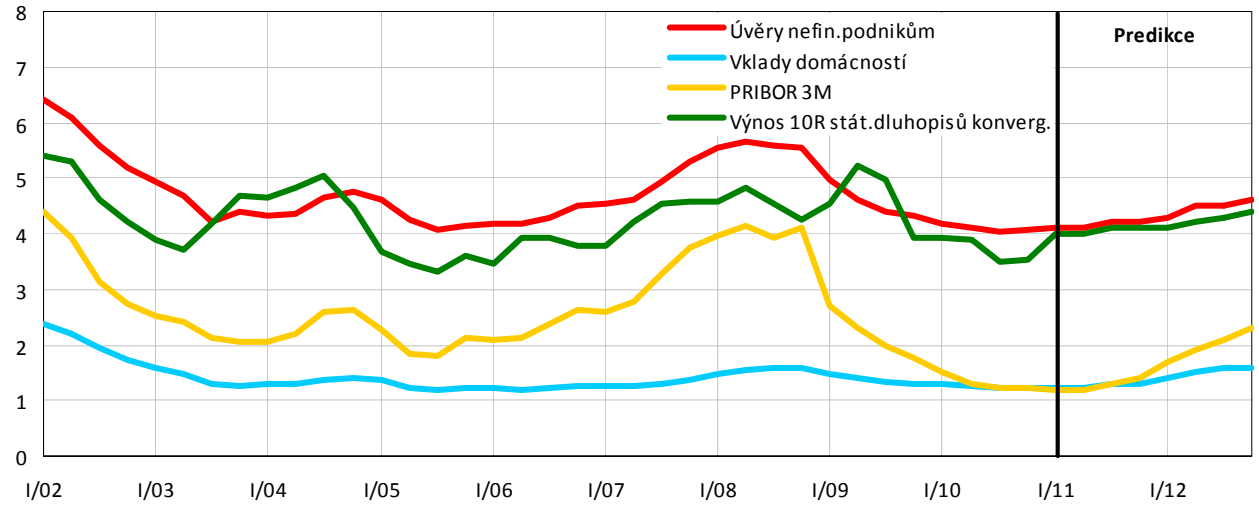

Graf A.3.5: **Reálné sazby mezibankovního trhu**
PRIBOR 1R přepočteno růstem deflátoru domácího užití, % p.a.

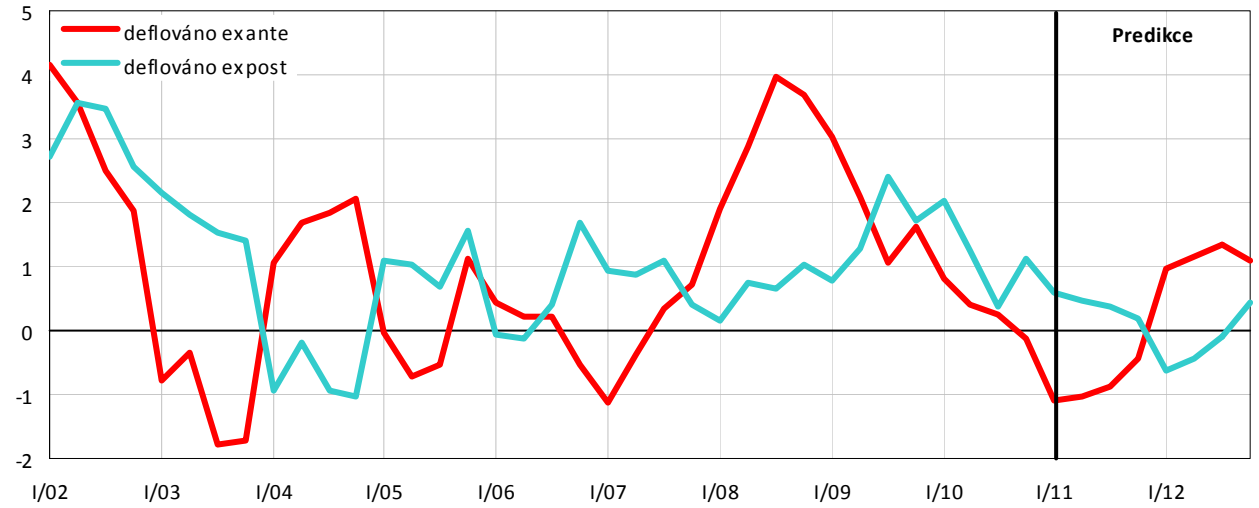

Při deflování ex post je použit růst cen za uplynulá čtyři čtvrtletí. Při deflování ex ante je použit růst cen v následujících čtyřech čtvrtletích, tedy do splatnosti mezibankovního vkladu. V případě, že skutečné hodnoty růstu cen ještě nejsou známy, je použito predikce. Deflování ex ante podle našeho názoru lépe odráží ekonomický charakter reálných úrokových sazeb.

Graf A.3.6: **Krátkodobý úrokový diferenciál**
procentní body

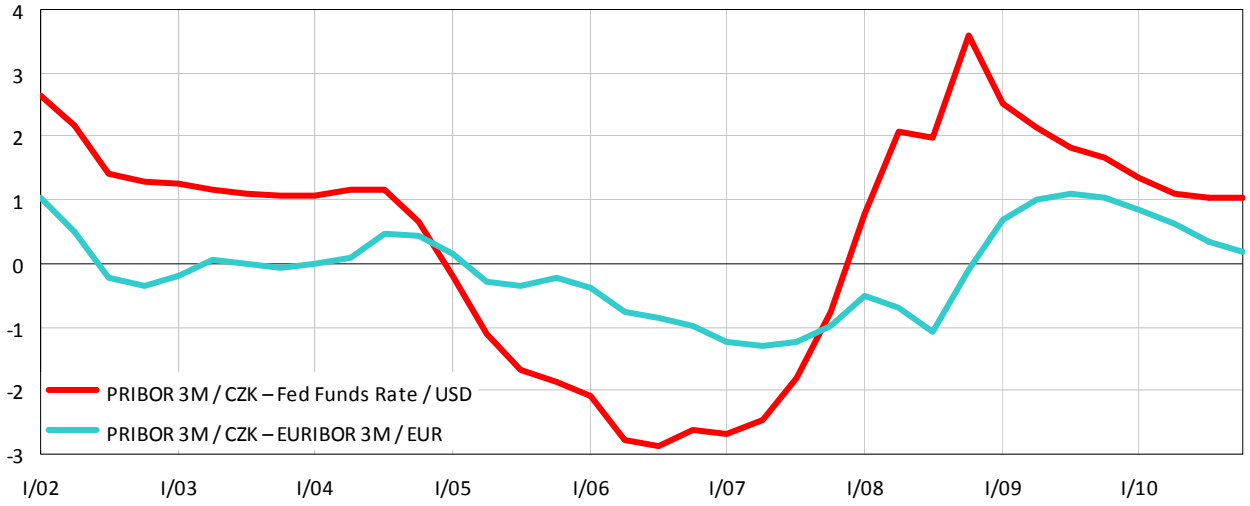

Graf A.3.7: **Dlouhodobý úrokový diferenciál**
státní dluhopisy, procentní body

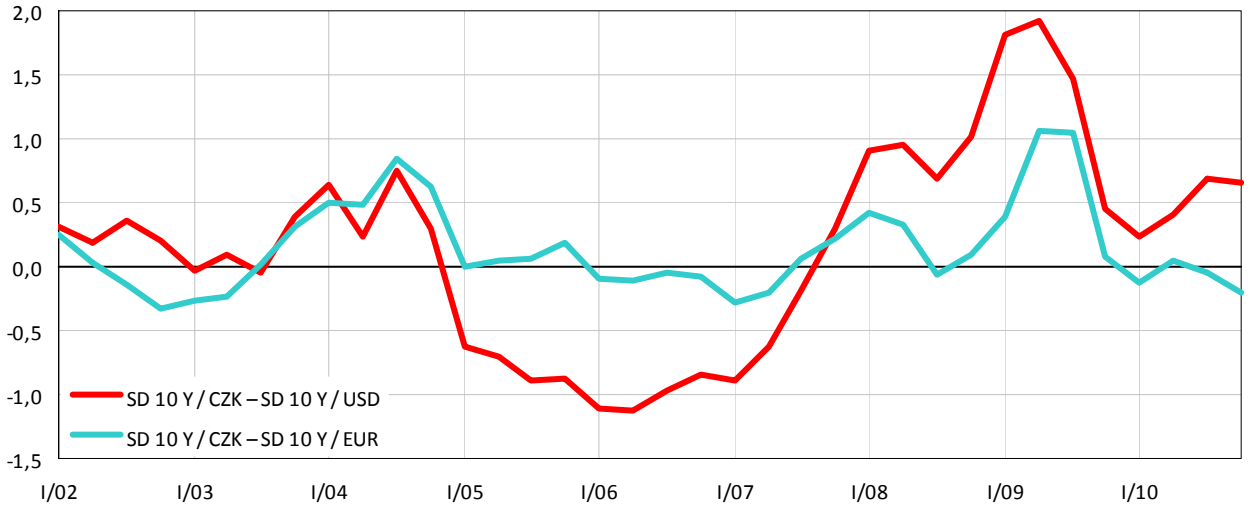

A.4 Směnné kurzy

Směnný kurz CZK/EUR se zhruba od poloviny roku 2010 postupně zhodnocuje zhruba v souladu s dlouhodobým trendem, i když v průběhu jednotlivých čtvrtletí zůstává zachována poměrně vysoká volatilita. Průměrná hodnota kurzu ve 4. čtvrtletí 2010 činila 24,79 CZK/EUR, v únoru 2011 dosáhl směnný kurz průměrné hodnoty 24,28 CZK/EUR, ale v průběhu března naopak oslabil až nad hranici 24,50 CZK/EUR.

Přijatý scénář předpokládá, že se kurz bude nadále pohybovat zhruba po trendové trajektorii mírného nominálního i reálného zhodnocování, která je v souladu s makroekonomickými fundamenty. Případné výrazné posilování nad tuto trajektorii by zvyšovalo riziko pro vývoj obchodní bilance.

Graf A.4.1: **Směnný kurz CZK/EUR**
čtvrtletní průměry

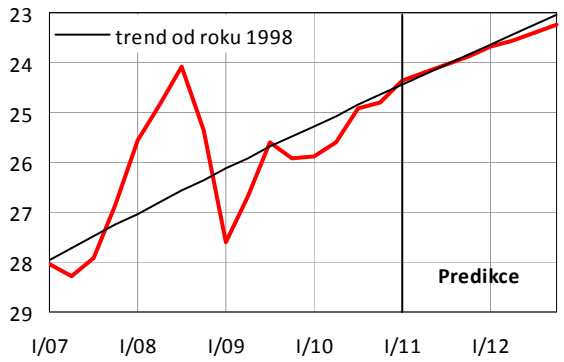

Tabulka A.4.1: **Směnné kurzy** – roční

		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
								Predikce	*Predikce*	*Výhled*	*Výhled*
Směnné kurzy nominální:											
CZK / EUR	*roční průměr*	**29,78**	**28,34**	**27,76**	**24,94**	**26,45**	**25,29**	**24,1**	**23,5**	**22,8**	**22,2**
	zhodnocení v %	7,1	5,1	2,1	11,3	-5,7	4,6	4,9	2,7	2,7	2,7
CZK / USD	*roční průměr*	**23,95**	**22,61**	**20,31**	**17,03**	**19,06**	**19,11**	**18,3**	**18,0**	**17,6**	**17,1**
	zhodnocení v %	7,3	5,9	11,3	19,2	-10,6	-0,3	4,2	1,6	2,7	2,7
NEER [1)]	*průměr 2005=100*	**100,0**	**105,1**	**107,9**	**120,4**	**116,2**	**119,1**	**123**	**127**	**130**	**134**
	zhodnocení v %	6,2	5,1	2,6	11,6	-3,5	2,5	3,6	2,6	2,7	2,7
Reálný směnný kurz vůči EA12 [2)]	*průměr 2005=100*	**100,0**	**104,3**	**107,5**	**119,4**	**114,4**	**117,4**	**121**	**125**	**128**	**131**
	zhodnocení v %	4,8	4,3	3,1	11,1	-4,2	2,6	2,7	3,6	2,5	2,3

[1)] *Nominální efektivní směnný kurz – index agregující směnné kurzy na základě vah zahraničního obchodu.*
[2)] *Index popisuje meziroční reálné zhodnocení CZK proti EUR, deflováno deflátory HDP.*

Tabulka A.4.2: **Směnné kurzy** – čtvrtletní

		2010				2011			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
						Odhad	*Predikce*	*Predikce*	*Predikce*
Směnné kurzy nominální:									
CZK / EUR		**25,87**	**25,59**	**24,91**	**24,79**	**24,4**	**24,2**	**24,0**	**23,9**
	zhodnocení v %	6,7	4,3	2,7	4,6	6,2	5,8	3,7	3,9
CZK / USD		**18,71**	**20,16**	**19,30**	**18,26**	**17,9**	**18,6**	**18,5**	**18,4**
	zhodnocení v %	13,3	-2,8	-7,3	-4,0	4,5	8,3	4,5	-0,5
Nominální efektivní směnný kurz	*průměr 2005=100*	**117,3**	**117,3**	**120,3**	**121,6**	**123**	**123**	**124**	**124**
	zhodnocení v %	5,5	1,9	0,4	2,6	4,6	4,7	2,7	2,4
Reálný směnný kurz vůči EA12	*průměr 2005=100*	**115,2**	**116,1**	**118,7**	**119,7**	**119**	**120**	**121**	**123**
	zhodnocení v %	4,4	2,4	1,3	2,2	3,1	3,0	1,9	2,8

Graf A.4.2: **Nominální směnné kurzy**
čtvrtletní průměry, průměr 2005=100 (pravá osa)

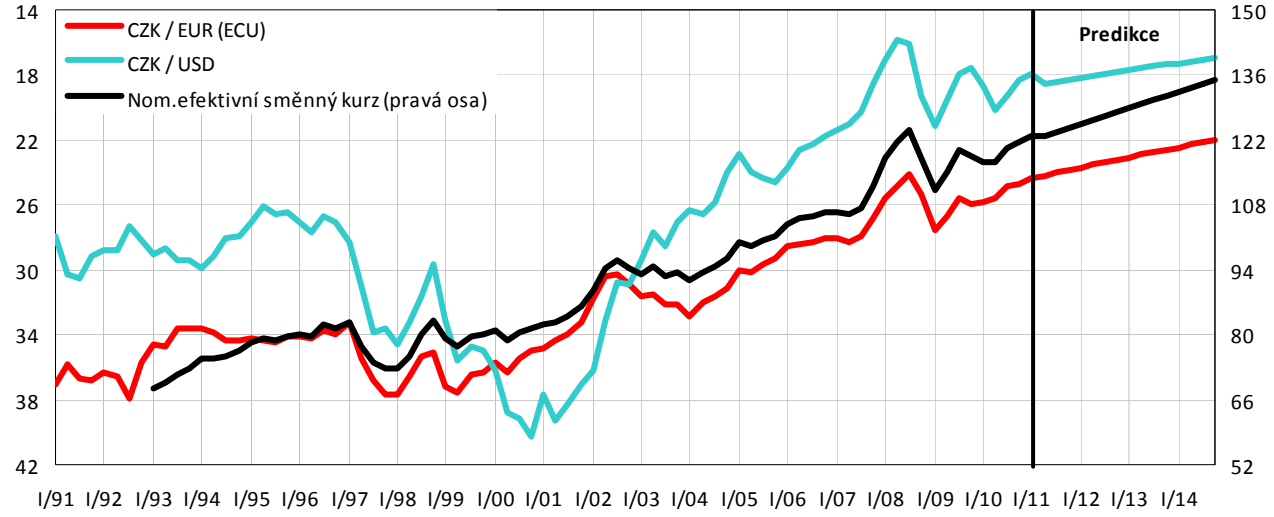

Graf A.4.3: **Reálný směnný kurz vůči EA12**
čtvrtletní průměry, deflováno deflátory HDP, růst indexů indikuje reálné zhodnocení, průměr 2005=100

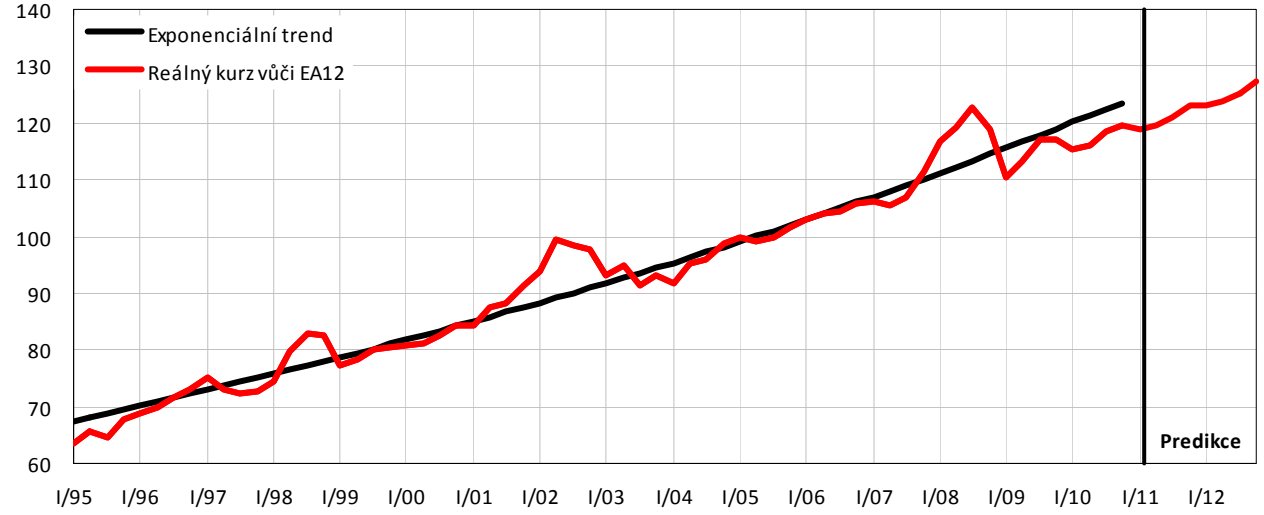

Graf A.4.4: **Reálný směnný kurz vůči EA12**
rozklad meziročního přírůstku na příspěvek nominálního kurzu a diferenciálu deflátorů HDP, růst indikuje reálné zhodnocení, procentní body

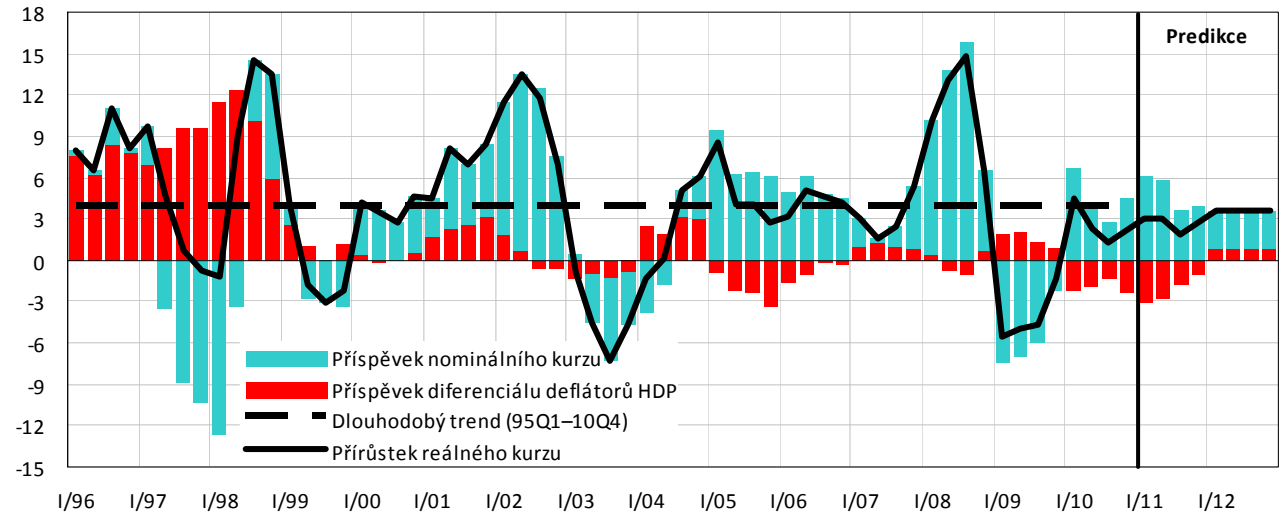

A.5 Strukturální politiky

Dne 26. ledna 2011 schválila vláda ČR **Plán legislativních prací vlády na rok 2011** a **Výhled legislativních prací vlády na léta 2012 až 2014**, jež obsahují harmonogram klíčových strukturálních reforem, ke kterým se vláda ČR zavázala ve svém programovém prohlášení. Mezi hlavní opatření patří reforma veřejných financí, reformy důchodového a zdravotního systému, nový zákon o dani z příjmů, reforma terciárního vzdělávání a boj s korupcí.

Podnikatelské prostředí

Za účelem zvýšení transparentnosti procesu zadávání veřejných zakázek schválila vláda dne 17. března 2011 **novelu zákona o veřejných zakázkách**. Novela snižuje a sjednocuje maximální hodnotu zakázek, na něž nebude třeba vypisovat výběrová řízení, na 1 mil. Kč. Současně zpřísňuje požadavky kladené na zadavatele a hodnotitele zakázek přesahujících částku 300 mil. Kč a v neposlední řadě zavádí povinnost zrušit zadávací řízení, pokud po posouzení nabídek zbývají k hodnocení méně než 3 nabídky.

Dne 31. března 2011 nabyla účinnosti **novela insolvenčního zákona**, která posiluje postavení věřitelů v insolvenčním řízení. Novela obnovuje právo věřitelů popírat pohledávky jiných věřitelů v případě, že řešením dlužníkova úpadku bude konkurz nebo oddlužení.

Daně

Dne 1. dubna 2011 vstoupila v účinnost **novela zákona o dani z přidané hodnoty**, která byla schválena za účelem omezení daňových úniků. Novela umožňuje opravy již přiznané a zaplacené daně u pohledávek za dlužníky, kteří jsou v úpadku. Současně zavedla ručení plátců za záměrně neodvedenou daň, přičemž důkazní břemeno je na straně finančního úřadu.

Prezident ČR podepsal dne 29. března 2011 **novelu zákona o spotřební dani**, která ve dvou krocích (k 1. lednu 2012 a 1. lednu 2014) zvyšuje minimální sazbu spotřební daně z tabákových výrobků. Novela rovněž ruší dosavadní osvobození emulzní nafty od spotřební daně a zpřesňuje podmínky pro pěstitelské pálení.

Finanční trhy

Dne 28. února 2011 vstoupila v účinnost **novela zákona o dohledu nad bankami**, kterou je transponována evropská směrnice o dohledu nad bankami do českého právního řádu. Hlavním cílem zákona je posílení spolupráce a odbourání překážek při výměně informací mezi orgány dohlížejících v zemích EU na bankovní trh.

Novela zákona o České národní bance byla schválena senátem dne 3. března 2011. Novela upravuje působnost ČNB jako součásti nově vzniklého Evropského systému dohledu nad finančním trhem, který byl zřízen k 1. lednu 2011 a jehož účelem je zajištění dohledu nad finančním systémem EU.

Trh práce

Dne 23. února 2011 schválila vláda ČR **novelu zákona o důchodovém pojištění**, která reaguje na nález Ústavního soudu a posiluje vazbu mezi výší důchodu a příjmy podléhající odvodům pojistného na sociální zabezpečení. Základní výměra důchodu a redukční hranice pro jeho výpočet již nebudou stanoveny pevnou částkou, ale budou odvozeny od výše průměrné mzdy. Základní výměra důchodu, která je v současné době stanovena ve výši 2 230 Kč, bude nově činit 9 % průměrné mzdy. První redukční hranice, která byla nově stanovena ve výši 44 % průměrné mzdy, zůstane v podstatě zachována na současné úrovni 11 000 Kč a příjmy nepřesahující tuto výši budou i nadále zohledněny 100 %. Druhá redukční hranice bude zvýšena ze současných 28 200 Kč na 400 % průměrné mzdy. Pro účely výpočtu důchodu se však z této částky bude započítávat pouze 26 %, přičemž snížení ze současných 30 % bude prováděno postupně. Příjmy přesahující 400 % průměrné mzdy výši důchodu po roce 2014 již neovlivní. Zvyšování bude provedeno postupně v několika krocích, a to od 30. září 2011 do konce roku 2014.

Novela rovněž urychluje sjednocení důchodového věku mužů a žen. Ke sjednocení dojde v roce 2041 pro pojištěnce narozené v roce 1975. Poté bude důchodový věk zvyšován všem pojištěncům tempem dva měsíce za rok, tedy v souladu s očekávaným vývojem naděje dožití. Finální důchodový věk není explicitně určen.

A.6 Demografie

Podle předběžných údajů vzrostl počet obyvatel ČR v průběhu roku 2010 o 26 tis. na 10,533 mil. osob. Přirozený přírůstek populace dosáhl 10 tis. osob, což je pouze nepatrně méně proti předchozímu roku. Kladné saldo migrace se ve 2. pololetí zvýšilo a celkově činilo 16 tisíc osob proti 28 tisícům v roce 2009.

Graf A.6.1: **Věkové skupiny**
strukturní podíly v %

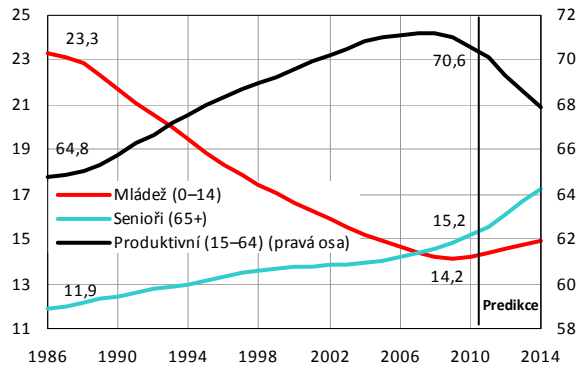

Z hlediska věkové struktury již česká populace v roce 2009 překročila maximální počet obyvatel v produktivním věku (15–64 let). Stále však má z ekonomického pohledu velmi příznivé věkové složení, zejména v porovnání se zeměmi západní Evropy.

Graf A.6.2: **Počet obyvatel ČR ve věku 15–64 let**
čtvrtletní průměry v tis.

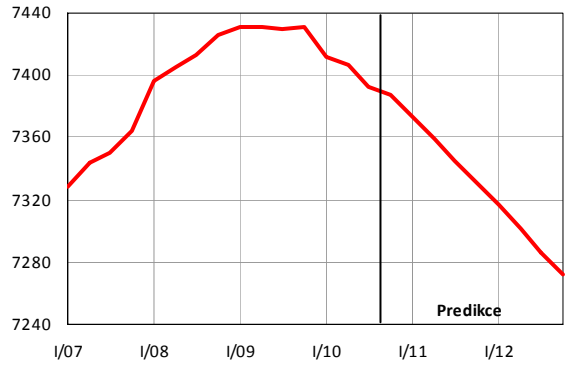

Mírný pokles počtu obyvatel v produktivním věku by však měl být více než kompenzován efekty v rámci věkové struktury pracovní síly, kdy se zvyšují strukturní podíly věkových skupin s vysokou či narůstající participací. To je a bude dále podpořeno uzákoněným prodlužováním věku odchodu do důchodu. Dalším pozitivním faktorem by měla být imigrace, jejíž rozsah, jak se prokázalo v nedávném období, je však značně proměnlivý. Další zpružňování fungování trhu práce by rovněž mělo napomoci vytvářet situaci, kdy česká ekonomika nebude trpět nedostatkem vhodné pracovní síly.

Graf A.6.3: **Střední délka života**
v letech

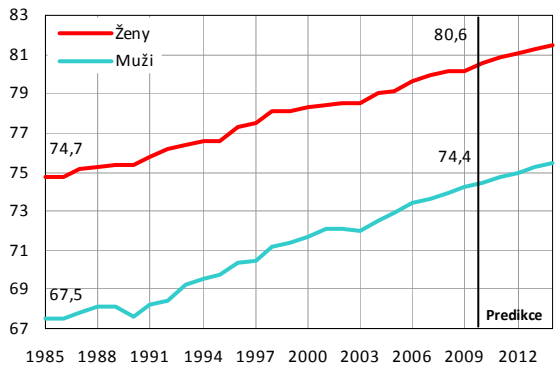

Na druhé straně se potvrzuje postupující **proces stárnutí obyvatelstva**. V roce 2007 byl poprvé v české historii počet lidí mladších 15 let nižší než počet obyvatel ve věku 65 let a více. V budoucnosti počet i podíl seniorů v populaci dále poroste v důsledku demografické struktury a dalšího pokračování intenzivního procesu prodlužování střední délky života. Strukturní podíl obyvatel starších 64 let na celkové populaci, který na počátku roku 2009 dosahoval necelých 15 %, by měl na počátku roku 2012 přesáhnout 16 % a do roku 2020 se zvýšit na téměř 20 %.

Tabulka A.6.1: **Demografie**
v tis. osob

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
						Předb.	*Predikce*	*Predikce*	*Výhled*	*Výhled*
Počet obyvatel k 1. 1.	**10 221**	**10 251**	**10 287**	**10 381**	**10 468**	**10 507**	**10 533**	**10 567**	**10 600**	**10 632**
růst v %	0,1	0,3	0,4	0,9	0,8	0,4	0,2	0,3	0,3	0,3
Věkové skupiny k 1. 1.:										
(0–14)	**1 527**	**1 501**	**1 480**	**1 477**	**1 480**	**1 494**	**1 513**	**1 539**	**1 563**	**1 587**
růst v %	-1,8	-1,7	-1,5	-0,2	0,2	1,0	1,3	1,7	1,6	1,5
(15–64)	**7 259**	**7 293**	**7 325**	**7 391**	**7 431**	**7 414**	**7 385**	**7 329**	**7 269**	**7 215**
růst v %	0,3	0,5	0,4	0,9	0,5	-0,2	-0,4	-0,8	-0,8	-0,7
(65 a více)	**1 435**	**1 456**	**1 482**	**1 513**	**1 556**	**1 599**	**1 635**	**1 700**	**1 768**	**1 829**
růst v %	0,8	1,5	1,8	2,1	2,9	2,7	2,3	3,9	4,0	3,5
Starobní důchodci k 1. 1.[1)]	**1 965**	**1 985**	**2 024**	**2 061**	**2 102**	**2 147**	**2 299**	**2 335**	**2 370**	**2 405**
růst v %	1,7	1,0	2,0	1,8	2,0	2,1	.	1,6	1,5	1,5
Míry závislosti k 1. 1. *(v %)* :										
Demografická[2)]	**19,8**	**20,0**	**20,2**	**20,5**	**20,9**	**21,6**	**22,1**	**23,2**	**24,3**	**25,4**
Podle platné legislativy[3)]	**32,8**	**33,0**	**33,3**	**33,4**	**33,7**	**34,2**	**34,6**	**35,0**	**35,4**	**35,9**
Efektivní míra závislosti[4)]	**41,5**	**41,3**	**41,6**	**41,5**	**41,8**	**43,6**	**46,7**	**47,4**	**47,9**	**48,3**
Úhrnná plodnost[5)]	**1,282**	**1,328**	**1,438**	**1,497**	**1,492**	**1,49**	**1,51**	**1,52**	**1,53**	**1,54**
Přírůstek populace	**31**	**36**	**94**	**86**	**39**	**26**	**34**	**33**	**32**	**31**
Přirozený přírůstek	**-6**	**1**	**10**	**15**	**11**	**10**	**9**	**8**	**7**	**6**
Živě narození	**102**	**106**	**115**	**120**	**118**	**117**	**116**	**114**	**113**	**112**
Zemřelí	**108**	**104**	**105**	**105**	**107**	**107**	**106**	**106**	**106**	**106**
Saldo migrace	**36**	**35**	**84**	**72**	**28**	**16**	**25**	**25**	**25**	**25**
Imigrace	**60**	**68**	**104**	**78**	**40**	**31**	.	.	.	.
Emigrace	**24**	**33**	**21**	**6**	**12**	**15**	.	.	.	.

Údaje se týkají obyvatel, kteří mají na území ČR trvalé bydliště, a to bez ohledu na jejich státní občanství.

1) *Včetně důchodců v kompetenci ministerstev vnitra, obrany a spravedlnosti. V roce 2010 došlo u invalidních důchodců nad 64 let k přechodu na starobní důchod. V důsledku toho není časová řada mezi roky 2010 a 2011 srovnatelná.*

2) *Podíl počtu obyvatel v seniorském věku (nad 64 let) na počtu obyvatel v produkt. věku – nezohledňuje tedy prodlužování věku odchodu do důchodu.*

3) *Podíl počtu obyvatel v důchodovém věku podle platné legislativy na počtu ostatních obyvatel nad 14 let.*

4) *Podíl počtu vyplácených starobních důchodů na počtu zaměstnaných (rovněž viz poznámka č. 1).*

5) *Počet živě narozených dětí připadajících na 1 ženu, pokud by po celé její reprodukční období zůstala její plodnost stejná jako v uvedeném roce. Pro udržení dlouhodobé stabilní populace by měl tento ukazatel v podmínkách ČR dosahovat hodnoty cca 2,04.*

Graf A.6.4: **Míry závislosti**

v %, definice ukazatelů a diskontinuita mezi rokem 2010 a 2011 viz poznámky k tabulce A.6.1

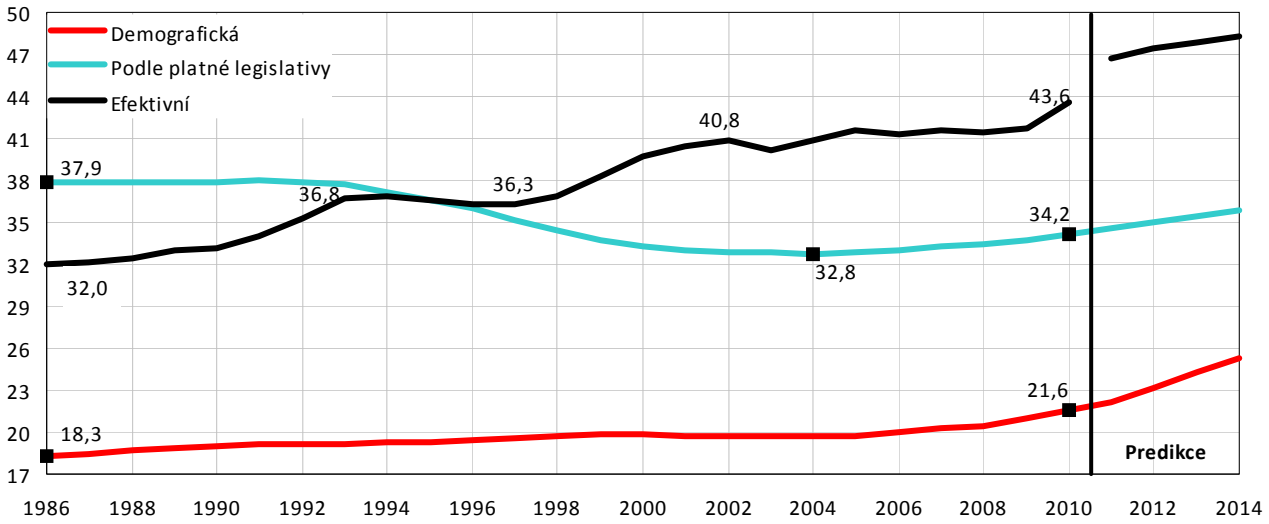

Graf A.6.5: **Starobní důchodci**

absolutní meziroční přírůstky v tis. osob ke konci období, pouze důchody v kompetenci ČSSZ

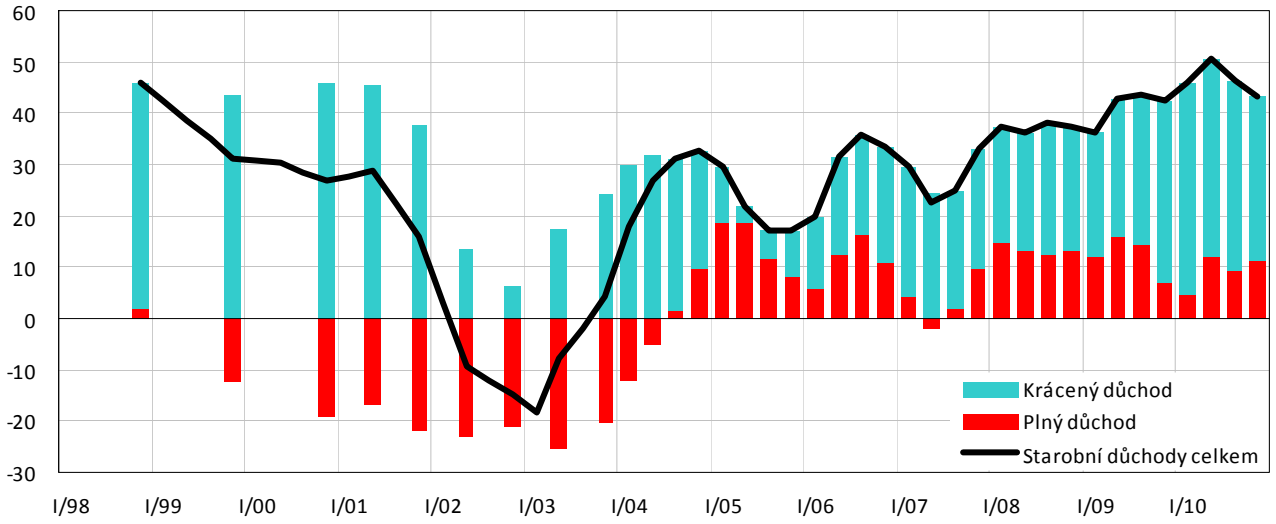

Pozn.: V roce 2010 není zachycen převod invalidních důchodů na starobní důchody u osob starších 64 let.